

Akademická integrita a publikovanie výsledkov výskumu

Eduard Baumöhl

podujatie SAAVŠ, 28.5.2021

Hodnotenie vedeckých výstupov

- **Mnoho pragmatických dôvodov**
 - financovanie vysokých škôl,
 - akreditácia,
 - vedecké granty,
 - osobný, odborný a kvalifikačný rast,
 - osobné príplatky, odmeny,
 - obsadzovanie a uvoľňovanie pracovných miest.
- **Scientometrické prístupy**
 - jednoduché, kvantitatívne, „objektívne“
 - Donald T. Campbell (1979)

“Čím viac sa akýkoľvek kvantitatívny ukazovateľ použije na sociálne rozhodovanie, tým viac bude vystavený korupčným tlakom a tým výraznejšie bude deformovať a kaziť sociálne procesy, ktoré má monitorovať.”

Predátorské časopisy – vyriešené (?) ✓

<https://eiz.cvtisr.sk/vedecke-publikovanie/predatorske-publikovanie/>

Základné charakteristiky predátorských časopisov:

- nerobia žiadne alebo len fiktívne recenzné konanie,
- jediné kritérium prijatia článku je zaplatenie poplatku za publikovanie,
- nedodržiavajú publikačné štandardy, príspevky získavajú agresívnym spôsobom – rozosielajú hromadné e-maily so žiadosťami o článok, členstvo v redakčnej rade a pod.
-

„Krajiny na strednej úrovni ekonomického rozvoja majú tendenciu byť náchylnejšie na predátorské publikovanie. Tvorcovia politik a zainteresované strany v týchto a ďalších rozvojových krajinách musia venovať väčšiu pozornosť kvalite hodnotenia výskumu“
(voľný preklad z práce [Macháček and Srholec, 2021](#))

Etický kódex SEA

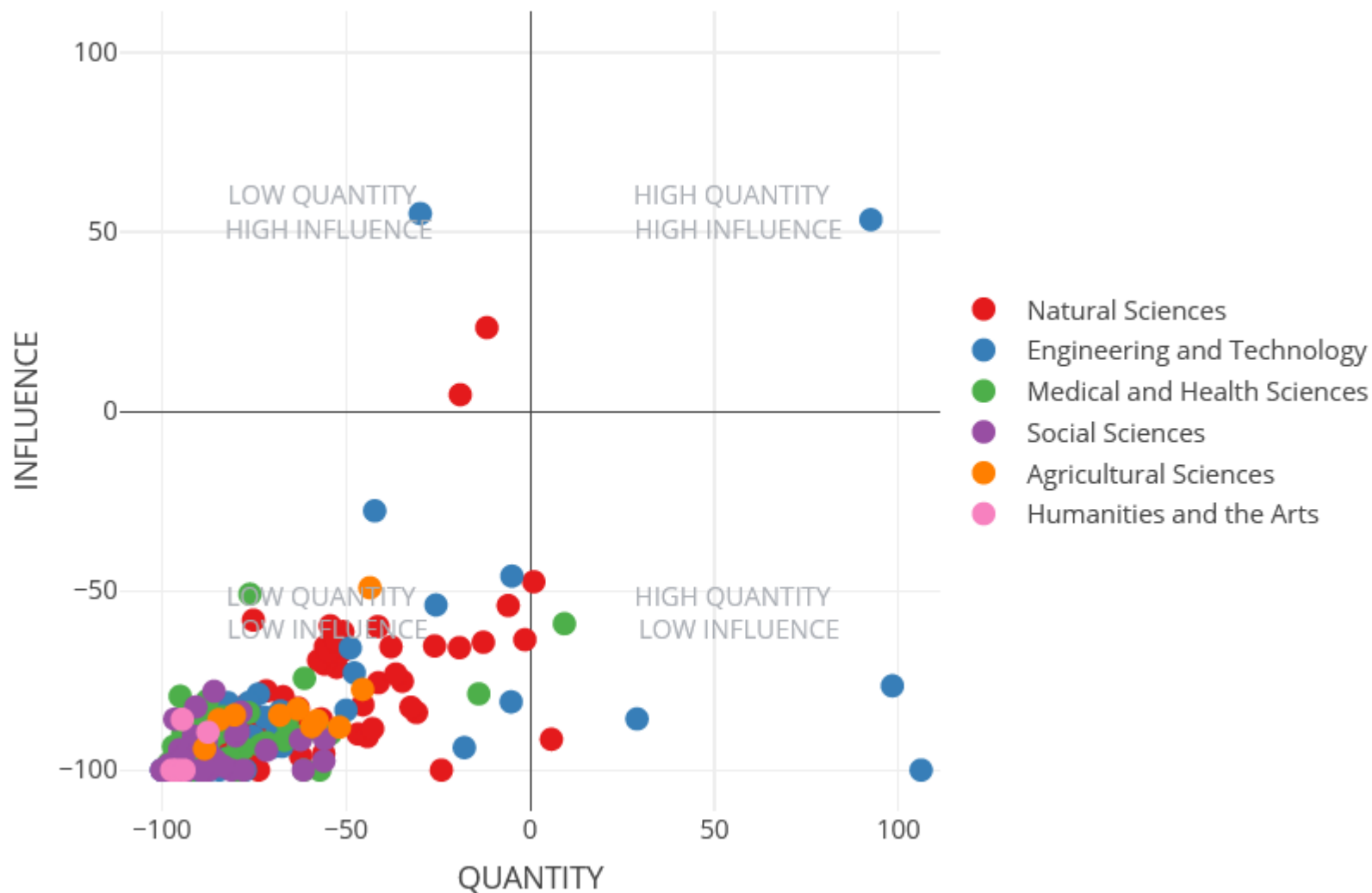
Ods. II, čl. (4): Citácie sa robia na základe vedeckej hodnoty citovanej práce, a nie na základe totožnosti jej autora. Členovia sa vyhýbajú nadmerným vlastným citáciám, publikovaniu v takzvaných predátorských časopisoch, nevyžadujú citácie od iných, predovšetkým od svojich podriadených, nepodieľajú sa na citačných klanoch a nedopúšťajú sa samoplagiariácie, čiže dvojitému publikovaniu tých istých alebo takmer tých istých výsledkov, ktoré vyvolávajú zdanie nového výstupu.

Etický kódex EUBA

Čl. 3, ods. 1, bod 1.16 (zamestnanci a študenti):
„odmietajú prejavy plagiátorstva a neetických vedeckých praktík“,

Článok 4, odsek 1, bod 1.3 (zamestnanec):
„vystupuje proti neetickému a nevhodnému použitiu vedeckých poznatkov“;

a bod 1.18
„nepublikuje eticky pochybným spôsobom a nevyužíva eticky pochybné publikačné platformy“.

Local journals in selected EU and OECD countries (2013-2016)

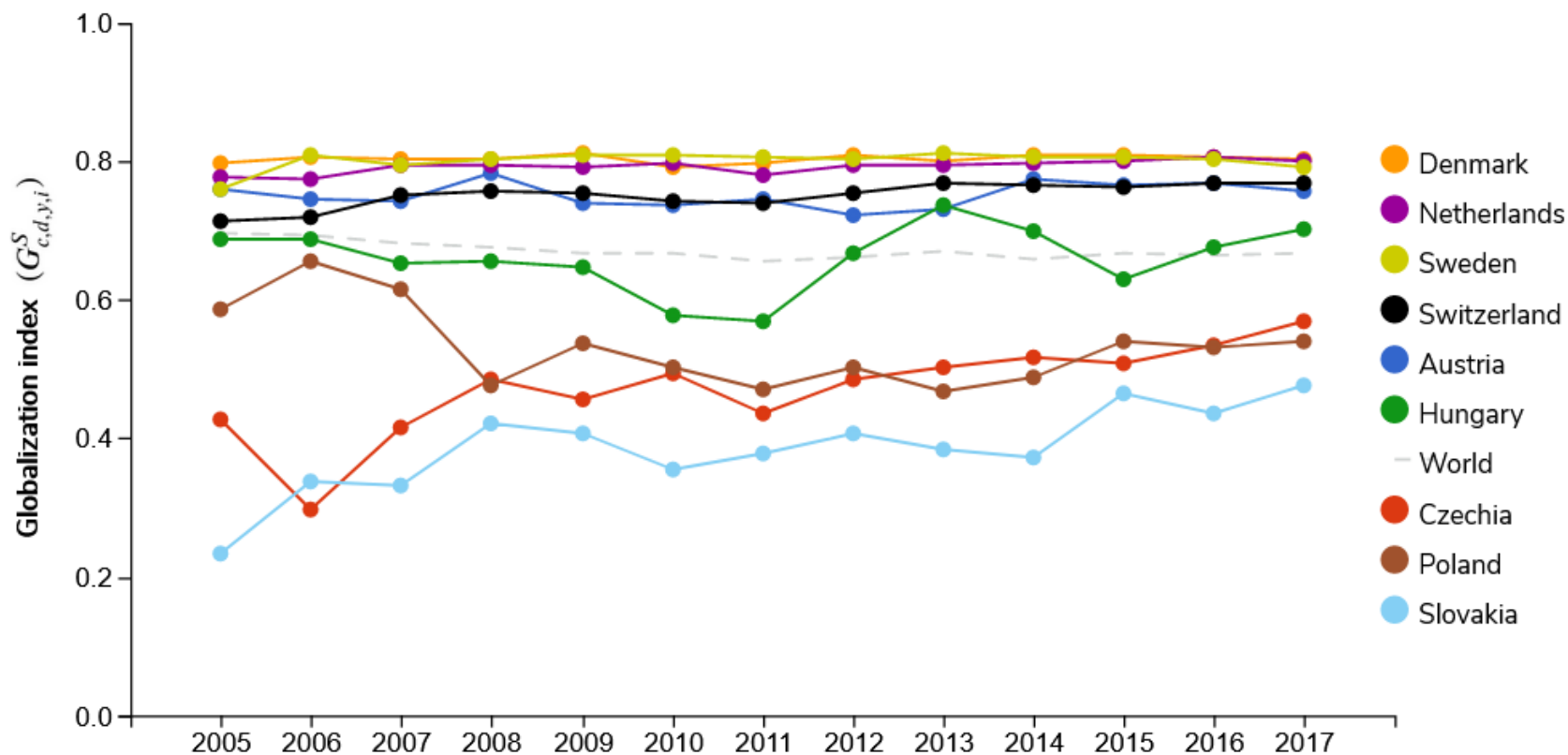
(% of authors from the same country as the journal publisher)

Note: Number of active journals with more than 30 articles over the 2013-2016 period; number of researchers in the latest available year in full-time equivalent (FTE).

Source: Scopus (April and October 2017), Eurostat, OECD, Scimago, authors' calculations.

Globalization of science: Social Sciences

Note: 0 and 1 refer to minimum and maximum of the indicator across all countries (or country groups), disciplines and years; based on Euclidian Distance; Source: Scopus.

Tlačová správa SEA – summary

S kým sme túto problematiku preberali

Inštitúcie

- Odbor podpory otvorenej vedy a výskumu Centrum vedecko-technických informácií SR (CVTI),
- National Science Centre Poland (NCN),
- Grantová agentúra ČR (GAČR),
- Česká společnost ekonomická (CES).

Vybraní jednotlivci

Ludo Waltman

Researcher at the Centre for Science and Technology Studies, Leiden University

9 712 citácií v Google Scholar, **oblasť výskumu - bibliometria**

Dan Brockington

University of Sheffield, UK

17 337 citácií v Google Scholar, články o MDPI, **survey** o MDPI (1000+)

Paolo Crosetto

Chargé de Recherche, INRAE, UMR GAEL, France

1 155 citácií v Google Scholar, autor známej **analýzy o MDPI**

Pavel Ciaian

European Commission, Joint Research Centre (JRC)

5 340 citácií v Google Scholar, slovenské skúsenosti

Všeobecné odporúčanie DORA:

Nepoužívajme hodnotenia založené na bibliometrii časopisov (napr. impakt faktor) ako zástupný ukazovateľ kvality vedeckých článkov pri posudzovaní príspevkov jednotlivých vedcov, pri prijímacom procese, ako kritérium pre povýšenie alebo pri rozhodnutiach o financovaní projektov.

Celý text DORA v slovenčine je dostupný tu:

<https://sfdora.org/read/read-the-declaration-slovincina/>

Vyzývame vedúcich akademických pracovníkov, grantové agentúry, Slovenskú akreditačnú agentúru pre vysoké školstvo, ale aj Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, aby s ohľadom na efektívne využívanie verejných zdrojov nastavili všetky motivácie pre zúčastnené strany spôsobom, ktorý by nezvýhodňoval pochybné publikačné praktiky pred kvalitným výskumom.

Vyzývame členov Slovenskej ekonomickej spoločnosti, aby veľmi dobre zvážili, či výsledky svojej výskumnej práce budú publikovať v časopisoch vydavateľstva MDPI, aj napriek tomu, že majú vysoký impakt faktor.

Čo nás k tomu viedlo

V posledných rokoch sa predmetom diskusie stalo aj vydavateľstvo MDPI (Multidisciplinary Digital Publishing Institute), ktoré Jeffrey Beall v roku 2014 najprv zaradil na svoj zoznam predátorských vydavateľstiev, no nakoniec ho zo zoznamu vylúčil ([link](#)).

Medzi jeho hlavné výhrady patrilo:

- V redakčných radách používali mená významných akademikov, ktorí však o tejto skutočnosti neboli informovaní.
- V záujme zvyšovania zisku sa pravidelne publikovali menej kvalitné vedecké práce.
- Kým vydavateľstvo malo centrálu vo Švajčiarsku, väčšina zamestnancov bola v Číne (čo platí aj v súčasnosti), pričom čínske inštitúcie boli aj najväčším dodávateľom článkov, poukazujúc na možný konflikt záujmov.

Postoj Jeffreyho Bealla zachytával aj jeho citát: „*For authors that don't care about science but only want to get publications in IF journals, MDPI is a fine venue.*“

([link](#))

Čo nás k tomu viedlo

- **Motivácia vydavateľa (APC vs. Subscriptions).**
- **Obrovské množstvo „special issues“.**
- **Nízka úroveň publikovaných článkov (v priemere) – nejasná kvalita review procesu.**

Časopis International Journal of Environmental Research and Public Health zvýšil svoju produkciu publikovaných článkov od roku 2015 do roku 2020 z 1 016 na 9 591 (**nárast o 844 %**), časopis Sustainability z 851 na 10 688 článkov (**o 1156 %**) a časopis Applied Sciences za rovnaké obdobie zo 126 na 9 151 článkov (**7 163 %**).

V roku 2020 bolo v týchto troch časopisoch vydavateľa MDPI publikovaných viac ako **80 vedeckých článkov denne**.

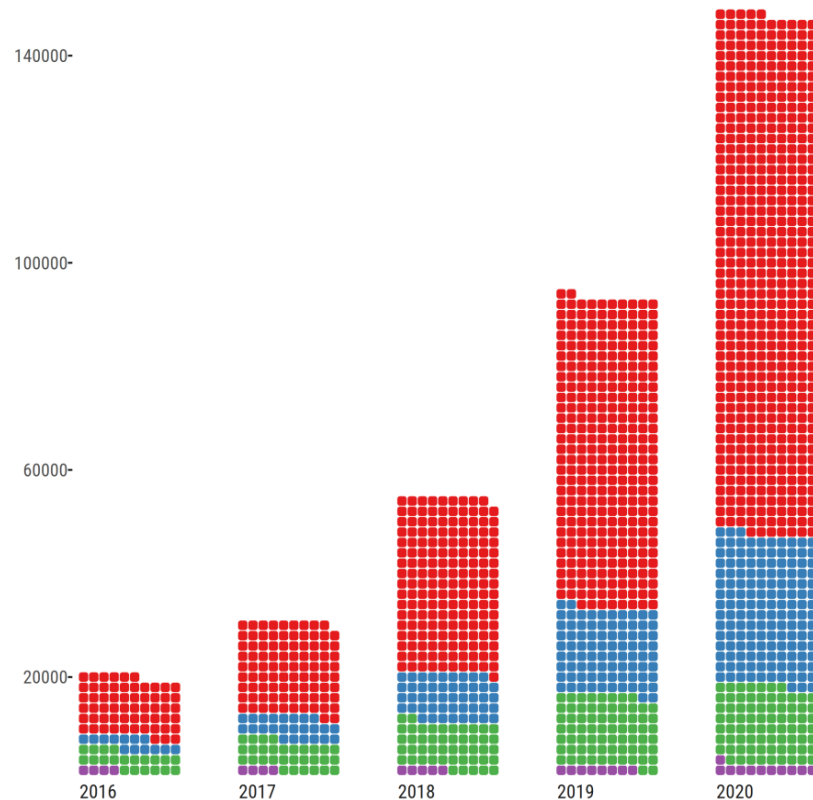
Čo nás k tomu viedlo

Každý z uvedených časopisov má pomerne vysoký IF (v uvedenom poradí IF: 2,849, 2,576, 2,474 a AIS: 0,659, 0,331, 0,351). V týchto časopisoch vychádzajú **aj niektoré kvalitné vedecké práce** – tento fakt veľmi komplikuje diskusiu o publikačných praktikách, ktorá následne často končí uvádzaním príkladov a kontra príkladov. Následná roztrieštenosť názorov umožňuje konzervovať existujúci status quo.

Z údajov JCR 2019 je možné vidieť, že najväčším prispievateľom do týchto časopisov sú autori z Číny. Ak sa pozrieme na **top 10 časopisov**, ktorých citácie sa započítavajú do IF, v prípade Sustainability až 40 % citácií prichádza z časopisov vydavateľa MDPI, pre Applied Sciences je tento pomer 33 %. Časopis IJERPH nemá tak výrazne koncentrované citácie okolo top 10 prispievateľov, pomer je 21 %.

Articles in Normal, Special Issues, Sections and Collections at MDPI

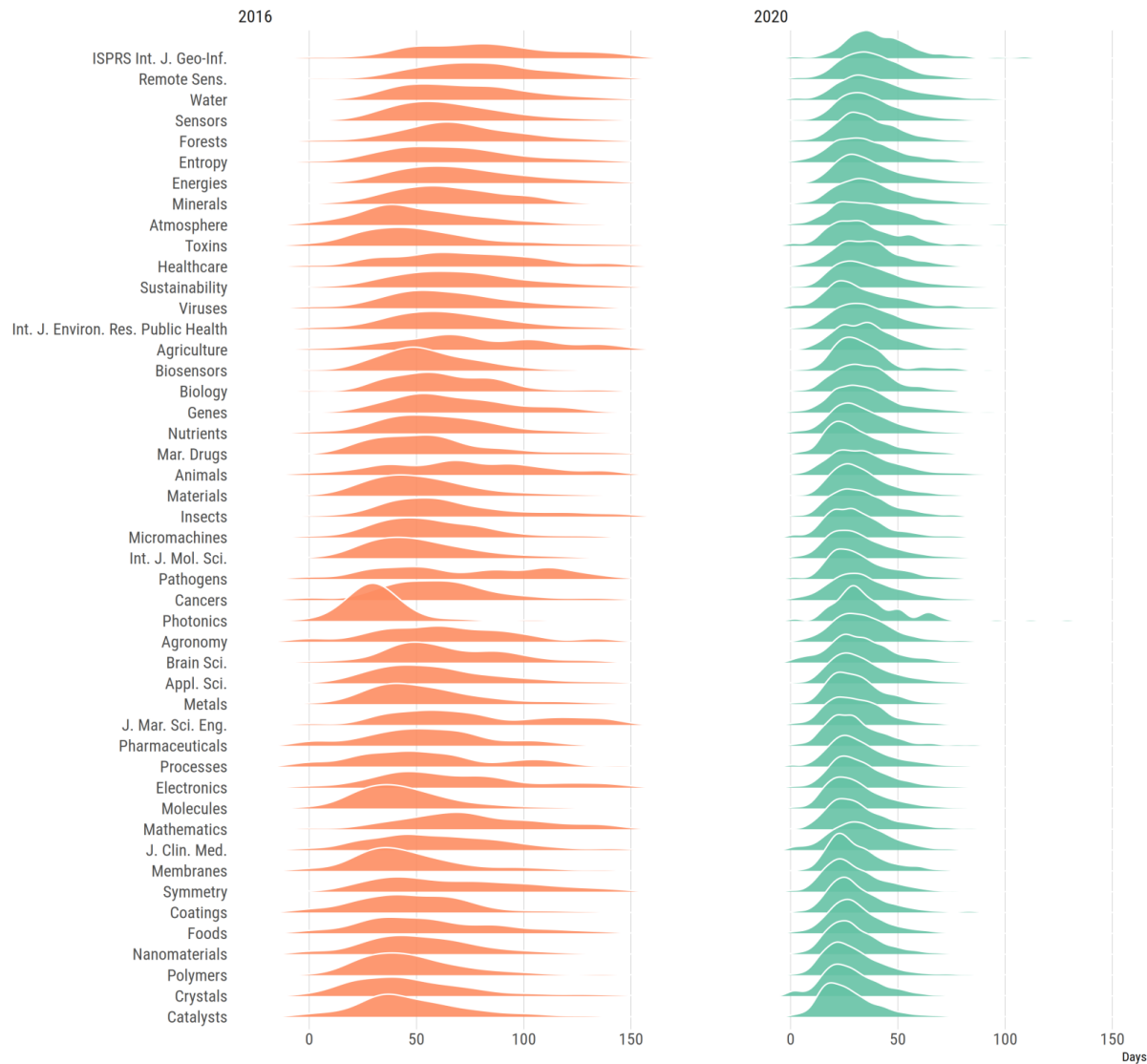
74 journals with an Impact Factor. One square = 200 articles

Zdroj: <https://paolocrosetto.wordpress.com/2021/04/12/is-mdpi-a-predatory-publisher/>

- Vo všetkých 74 MDPI časopisoch s impakt faktorom predstavujú články publikované v špeciálnych vydaniach takmer 70 % ich produkcie.
- K marcu 2021 je v Sustainability otvorených 3303 špeciálnych vydaní.

Lag from submission to acceptance at top MDPI Journals

Situácia na Slovensku

MDPI momentálne vydáva 329 časopisov (apríl, v máji už 338), na Slovensku zatiaľ dominuje časopis **Sustainability**. V Centrálnom registri evidencie publikačnej činnosti (CREPČ) môžeme pozorovať rastúci trend záujmu:

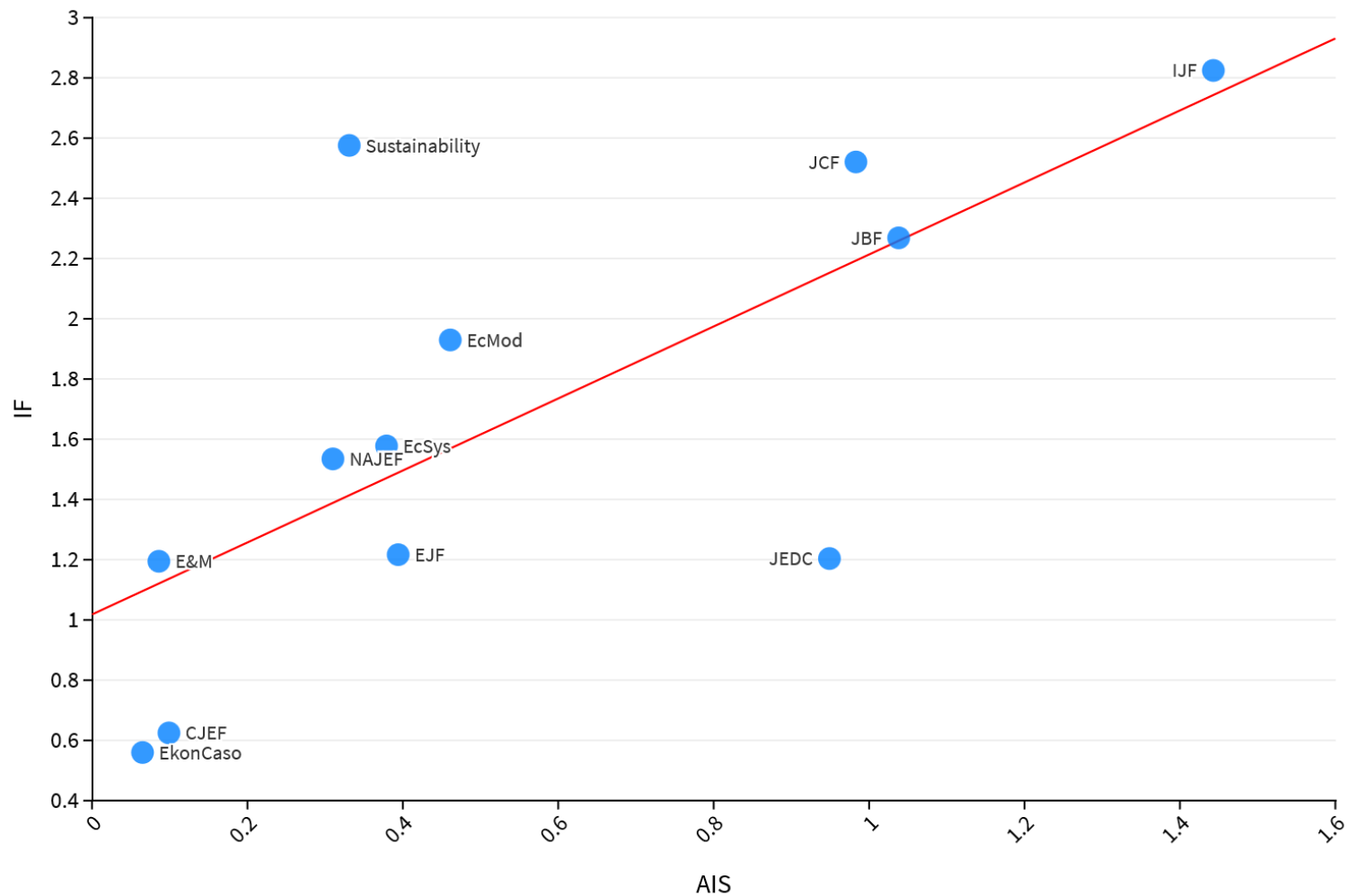
- v roku 2018 bolo podľa CREPČ publikovaných **56** prác,
- v roku 2019 už **122** prác,
- v roku 2020 až **298** prác,
- za rok 2021 zatiaľ 77 prác.

A to najmä v oblasti „Ekonomía a manažment“ (za tri a pol roka spolu 149 článkov). Pritom časopis je indexovaný v SCIE pod „**Environmental Studies**“ a „**Green & Sustainable Science & Technology**“.

553 článkov = takmer 1 mil. EUR na APC!

^ Rok vydania	∨
∨ 2020	298
∨ 2019	122
∨ 2021	77
∨ 2018	56
∨ Autor	
^ Vykazujúce pracovisko	∨
∨ Žilinská univerzita v Žiline = Universit...	71
∨ Technická univerzita v Košiciach : T...	66
∨ Fakulta prevádzky a ekonomiky dopr...	43
∨ Technická univerzita vo Zvolene : TU ...	30
∨ Slovenská poľnohospodárska univer...	27
∨ Univerzita Komenského v Bratislave ...	27
∨ Fakulta baníctva, ekológie, riadenia ...	26
∨ Stavebná fakulta : SvF; 709060000, ...	24
∨ Drevárska fakulta : DF TUZDF; k000...	22
∨ Ekonomická univerzita v Bratislave : ...	22
^ Oblasť výskumu	∨
∨ Ekonomía a manažment	149
∨ Projektovanie, inžinierstvo, technoló...	31
∨ Environmentalistika a ekológia	28
∨ Poľnohospodárske a lesnícke vedy	28
∨ Inžinierstvo a technológie	26
∨ Dopravné služby	22
∨ Metalurgické a montážne vedy	18
∨ Strojárstvo	15

IF vs AIS

Keď chceme zachrániť modernú vedu pred tým, aby sa stala kandidátom na zoznam kultúrneho dedičstva UNESCO, musíme si všetci uvedomiť, že je čas prestať propagovať kvantitu a namiesto toho si urobiť čas na hodnotenie kvality.

(voľný preklad z práce Seppelt et al., 2018)

Prečo záleží na tom ako a kde vysokoškolský učitelia publikujú výstupy tvorivých činností?

- Výskum má priamy dopad na kvalitu vysokoškolského vzdelávania.
- Záleží na kvalite výskumu (nie kvantite) – posúvame hranice poznania alebo zbierame čiarky?
- Výchova mladých talentov – poctivá práca alebo kupovanie článkov?
- Krátkodobé vs. dlhodobé prínosy.
- **Reputačné riziko!**
 - Pre jednotlivcov, ako aj pre inštitúcie – medzinárodná akreditácia, spolupráca so zahraničím, zahraničné granty...
 - Ako preukážeme medzinárodnú kvalitu, ak by kontroverzné časopisy boli časom spochybnené?

Ďakujem za pozornosť a teším sa na diskusiu.